Από τον Κώστα Γκούμα

Ερωτήματα για τα έργα εμπλουτισμού στην περιοχή Χάλκης-Κιλελέρ

Με ενδιαφέρον διάβασα στην ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (15/10/2018) την ανακοίνωση Περιφέρειας Θεσσαλίας και Δήμου Κιλελέρ για τον προγραμματισμό υπογραφής προγραμματικής σύμβασης με την ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε., για την εκπόνηση οριστικών (υποθέτω) μελετών των έργων τεχνητού εμπλουτισμού στην περιοχή Χάλκης – Κιλελέρ.

Διευκρινίζω εξ' αρχής ότι η παρέμβασή μου γίνεται τόσο για τη λεπτομερέστερη ενημέρωση των συμπολιτών μας αγροτών της περιοχής σχετικά με την τύχη των έργων αυτών, όσο και γιατί μου δημιουργήθηκαν ορισμένες απορίες και ανησυχίες (ελπίζω αβάσιμες) από όσα ανακοινώθηκαν και σχετίζονται με το διαχρονικό πρόβλημα της πολυδιάσπασης των φορέων που σχεδιάζουν, εκτελούν και λειτουργούν τα υδατικά έργα.

Πρέπει να δηλώσω επίσης ότι τα έργα τεχνητού εμπλουτισμού στη χώρα μας είναι σχετικά καινούργια και αμφιλεγόμενα για την αποτελεσματικότητά τους. Είχα τη δυνατότητα στο παρελθόν (ως υπηρεσιακός παράγοντας) να παρακολουθήσω από κοντά τόσο την ως άνω μελέτη, όσο και δύο παραπλήσια έργα εμπλουτισμού στη Θεσσαλία. Το ένα στην περιοχή Υπέρειας – Ορφανών που ξεκίνησε το 2008 (Υπουργείο Γεωργίας), συνεχίσθηκε το 2016 (χρηματοδότηση από την Περιφέρεια) αλλά ακόμη δεν έχει λειτουργήσει (αγνοώ γιατί!). Το δεύτερο αφορά στον εμπλουτισμό της πηγής Βρυσιών (μελέτη Αλ. Μπέλεση 2008) επίσης δεν ξεκίνησε (παρότι από το 2014 έχει παραδοθεί στην Περιφέρεια η μελέτη του φράγματος ανάσχεσης).

Να προσθέσω τέλος ότι και στο ισχύον Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας προτείνονται – ως δράσεις μεταξύ άλλων – έργα τεχνητού εμπλουτισμού.

Από την ανακοίνωση της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του Δήμου Κιλελέρ, συμπεραίνω ότι πρόκειται για τα έργα που προτάθηκαν από το ερευνητικό πρόγραμμα που χρηματοδότησε η Περιφέρεια Θεσσαλίας το 2006 (επί Φ. Γκούπα) με θέμα: «Δυνατότητες εφαρμογής τεχνητού εμπλουτισμού στις περιοχές Χάλκης-Κιλελέρ και στην καρστική περιοχή Μύρων-Καλού Νερού Λάρισας» με φορείς υλοποίησης το Α.Π.Θ. (Γ. Σούλιος) και ΕΘΙΑΓΕ.

Αφορμή για την έρευνα στάθηκαν τα προβλήματα που εμφανίσθηκαν τότε στην ευρύτερη περιοχή Δήμου Κιλελέρ και σχετίζονταν με την ταπείνωση του υδροφόρου ορίζοντα, τη ρύπανση του νερού και την εμφάνιση ρωγμών. Η έρευνα ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2007, έγινε στη Χάλκη η παρουσίασή της και προτάθηκε η ενίσχυση (με τεχνητό εμπλουτισμό) του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής με 10.000.000 μ3 νερού ετησίως, που θα μεταφέρονται από τον Πηνειό ποταμό. Ειδικότερα προτάθηκαν τα έργα:

Α. Κατασκευή αντλιοστασίου επί της τάφρου 2Τ, αγωγός μεταφοράς 15.000.000 μ3 νερού ετησίως.

Β. Ανόρυξη 15 - 20 γεωτρήσεων, οι οποίες θα τροφοδοτούν τα υπόγεια στρώματα με 3.000.000 μ3.

Γ. Κατασκευή φράγματος ύψους 13-15 μ με αγωγό μεταφοράς νερού στην καρστική περιοχή Μύρων – Καλού Νερού.

Δ. Κατασκευή λιμνοδεξαμενής στη Νέα Λεύκη.

Με την παράδοση της προμελέτης, το 2009 εξετάσθηκε (από την Περιφέρεια σε συνεννόηση με την τότε Νομαρχία Λάρισας) η δυνατότητα υλοποίησης των προτάσεων αυτών, ώστε τα σχετικά έργα να προταθούν για ένταξη και χρηματοδότηση από το 4ο ΚΠΣ (2007-2013). Αυτό δεν κατέστη δυνατό, αφενός γιατί δεν υπήρχε ωρίμανση των επιμέρους μελετών (τεχνικές, τοπογραφικές, περιβαλλοντικές κ.α.) και κυρίως γιατί δεν είχαν επιλυθεί (τότε) - παρά τη σχετική πρόταση της Νομαρχίας προς την Περιφέρεια - ορισμένα μείζονα ζητήματα που σχετίζονταν άμεσα με την προώθηση του όλου εγχειρήματος. Ειδικότερα δεν είχε εξασφαλισθεί η συγκατάθεση του ΥΠΕΧΩΔΕ για άντληση από τον Πηνειό ποταμό (με το αντλιοστάσιο τροφοδοσίας της Κάρλας) των 15.000.000 μ3 νερού, δεν είχε αποσαφηνισθεί από τους εμπλεκόμενους φορείς (Υπηρεσίες, Δήμοι, ΤΟΕΒ Πηνειού) ο τρόπος που θα επιμερίζεται το κόστος λειτουργίας των έργων (αντλιοστάσια στον Πηνειό ποταμό και στην 2Τ) μεταξύ των εκατοντάδων χρηστών (ιδιοκτητών γεωτρήσεων) της ευρύτερης περιοχής, ούτε και ο φορέας που θα αναλάβει τη διαχείριση των έργων. Στη συνέχεια το 2009-2010 (και παρά τις αβεβαιότητες) η τότε Ν.Α. Λάρισας, προκειμένου να εξασφαλισθεί στο μέλλον η χρηματοδότηση των έργων, προχώρησε στην ωρίμανση δύο από τις τεχνικές μελέτες που απαιτούνταν, ενώ για τις υπόλοιπες (περισσότερες) επεδίωξε (χωρίς να επιτύχει) τη χρηματοδότησή τους από το Υπουργείο Γεωργίας, με ποσό που προεκτιμήθηκε (με τιμές 2010) σε 80 – 90.000 ευρώ.

Ολοκληρώνοντας λοιπόν αναρωτιέμαι εάν στη φάση αυτή (με τις γνωστές οικονομικές δυσκολίες) και όταν υπάρχουν ημιτελή ή πιο ώριμα (μελετητικά) παρόμοια έργα, είναι σωστές οι προτεραιότητες του Υπουργείου Περιβάλλοντος για χρηματοδότηση της μελέτης Χάλκης;

Επίσης θεωρώ σκόπιμο να πληροφορηθούμε αν τα εκκρεμή ζητήματα (που έθεσα παραπάνω) έχουν εξετασθεί και επιλυθεί, ποιο θα είναι το τίμημα και οι όροι της προγραμματικής σύμβασης με την ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε. και τέλος αν είναι ηθικά (ενδεχομένως και διαδικαστικά) σωστό, όταν υπάρχουν πολλοί άνεργοι αξιόλογοι μελετητές να ανατίθενται παρόμοιες μελέτες σε φορείς με μελετητική εμπειρία μόνο σε οδικά ή άλλα συναφή έργα.